

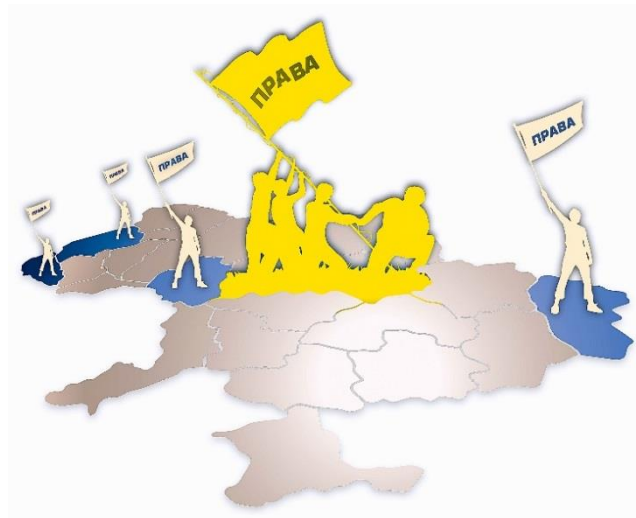
USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬСЬКА
ГЕЛЬСІНСЬКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

МІСЦЕВИЙ ІНДЕКС ПРАВ ЛЮДИНИ У ЛЬВІВСЬКІЙ ТА РІВНЕНСЬКІЙ ОБЛАСТЯХ

Узагальнені висновки та рекомендації
за результатами моніторингу

Київ, 2018

Місцевий індекс прав людини у Львівській та Рівненській обл. УГСПЛ. 2018

Місцевий індекс прав людини у Львівській та Рівненській областях: узагальнені висновки та рекомендації за результатом моніторингу / проф. А.Галай, доц. Б.Мойса.– Київ: Українська Гельсінська спілка з прав людини, 2018.– 25с.

Управлінська команда моніторингу: проф. Олег Мартиненко, проф. Андрій Галай, доц. Богдан Мойса (УГСПЛ).

Робочі групи моніторингових місій:

Львівщина: Лідія Тополевська, Олег Ільків (Центр правових та політичних досліджень "СІМ")

Рівненщина: Марія Цип'яшук, Андрій Преподобний, Олена Романова (громадська приймальня УГСПЛ в м. Рівному); Арсен Іщик, Ірина Мельникович (юридична клініка "Pro Vobo" Національного університету "Острозька академія").

Публікація демонструє результати моніторингу дотримання прав людини на місцевому рівні у шести населених пунктах у Львівській та Рівненській областях за інноваційним інструментом Місцевий індекс прав людини.

Місцевий індекс прав людини – це мініпроект Української Гельсінської спілки з прав людини, заснований для підтримки і ефективного розвитку реформи децентралізації в Україні. Критерієм ефективності визнано такий розвиток, що базується на засадах пріоритету прав людини в усіх сферах її взаємин з державою.

Моніторингу підлягають міста, районні центри, об'єднані територіальні громади. Проведення моніторингів населених пунктів провадиться представниками місцевих громадських об'єднань за координації та навчальної підтримки УГСПЛ. Моніторинг передбачає виставлення бальної та відсоткової оцінки зусиллям місцевої влади з забезпечення прав людини у кожному напрямі оцінювання. За результатами кожного моніторингу місцева влада має перелік рекомендацій до покращення власної діяльності; ОМС з цього та інших регіонів бачать невідворотність власного оцінювання і одночасно – інструментарій самооцінки, перелік способів вирішення складних проблем, з якими стикаються щодня; місцеві громадські інституції та представники осіб, чиї права порушені мають контрольний перелік вимог до місцевої влади та можуть обрати спосіб захисту прав мешканців місцевої громади.

Розробка методології Місцевого індексу прав людини була реалізована за участю експертів Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, спільнот експертів науковців та практиків місцевого самоврядування й різних галузей прав людини. Було опрацьовано сучасні міжнародні моделі прав людини і їх оцінювання, узагальнено кращі іноземні та вітчизняні практики моніторингу прав людини на місцевому рівні, враховано специфіку розвитку повноважень місцевого самоврядування в процесі реформи.

Моніторинг проведено УГСПЛ в рамках грантового проекту "Громадський моніторинг органів місцевого самоврядування задля кращого дотримання прав людини", який здійснюється за підтримки американського народу, наданої через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках Програми "Нове правосуддя".

Ця публікація була здійснена за підтримки американського народу, наданої через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках Програми "Нове правосуддя".

Погляди авторів, викладені у цьому виданні, не обов'язково відображають погляди Агентства США з міжнародного розвитку, або уряду Сполучених Штатів Америки.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

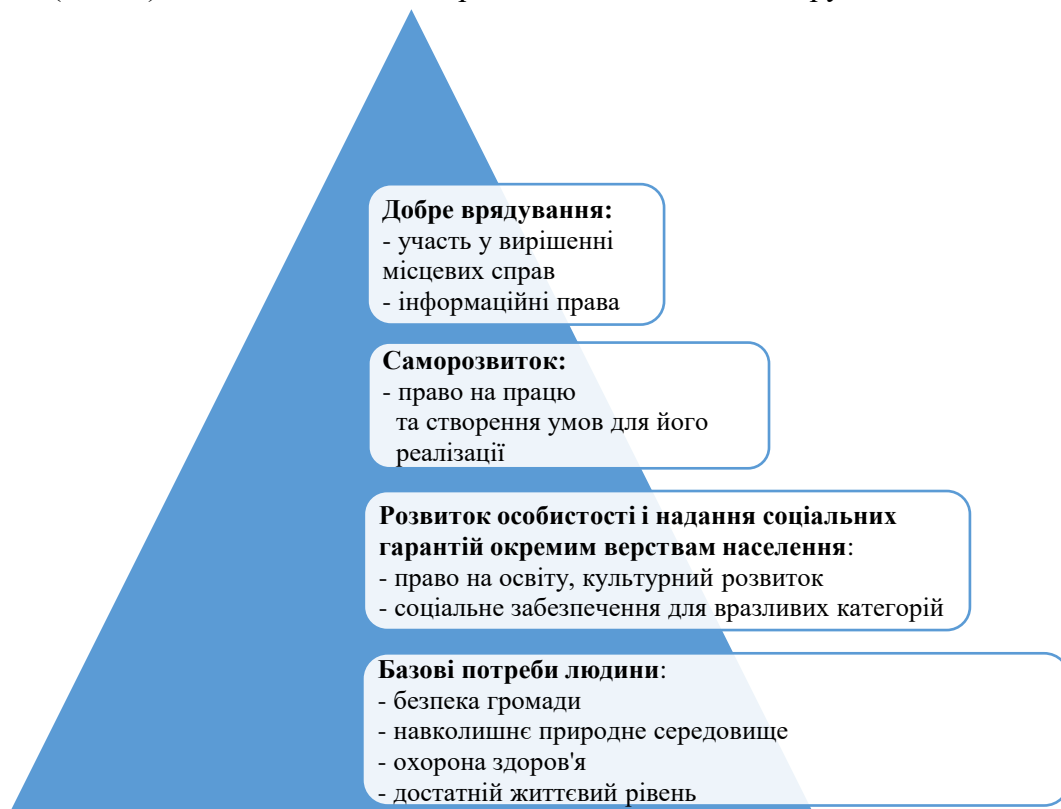
1. Загальний огляд моніторингу

Рух країни у напрямі реформ супроводжується полярністю оцінок їх результативності та ефективності. Від переможних реляцій влади про успішність змін та незворотність їх, до фатального рівня недовіри до кожного з починань громадської думки. У цьому зв'язку, формування методології оцінки заснованої на підході прав людини є вкрай актуальною. По-ідеї, будь-які зміни мають наблизити послуги до користувача, а також зробити їх максимально зручними, відкритими та швидкими. Децентралізація як реформа сама по собі і як рамка для змін в інших сферах показує, що цього можна досягти, коли послуги стануть ближчими до місця проживання. Отже, основною одиницею стає громада (місто, ОТГ).

Місцевий індекс прав людини – моніторинговий інструмент, що дозволяє проілюструвати впровадження реформ на місцевому рівні через підхід заснований на правах людини.

Дев'ять напрямів Місцевого індексу прав людини пропонують, свого роду мапу забезпечення громадою прав людини та, як наслідок, демонструють перспективи та виклики запроваджених реформ. Від безпечного середовища та належного водопостачання, до здійснення демократії участі та якості наданих адміністративних послуг.

Гнучкість запропонованої методології дозволяє швидко реагувати на зміну ландшафту у певних сферах. Більше того, порівняння ситуації у різних населених пунктах, регіонах, – і сама може пропонувати шляхи зміни цього ж ландшафту. В умовній Піраміді прав людини на місцевому рівні (нижче) показано основні напрями, що включено в інструмент МІПЛ.

Індикатори методології базуються на стандартах міжнародних та регіональних договорів у сфері прав людини, актах національного законодавства та стратегічних документах. Методологічна основа інструменту дозволила виокремити компоненти, які стали складовими розділів:

Місцевий індекс прав людини у Львівській та Рівненській обл. УГСПЛ. 2018

1. Наявні програми, інститути, механізми, фахівці, що дозволяє говорити про формальний рівень забезпечення прав людини у певній сфері.

2. Програми, інститути, послуги, що забезпечують права людини є доступними для кожного мешканця громади. Доступність, зокрема включає:

- *фізична доступність* – зручне географічне розташування, а також врахування потреб та інтересів груп, що потерпають від дискримінації під час користування ними основними послугами;

- *економічна доступність* – відсутність додаткових та необґрунтованих витрат одних мешканців громади, порівняно з іншими.

3. Якість. Оцінюється через належне планування та реалізацію місцевої політики, фаховість персоналу інститутів, ефективність запровадження ними заходів. Сюди ж включено й елементи пов'язані із залученням громади до здійснення місцевої політики.

Інструмент побудований універсально, він придатний до оцінки як невеликих сільських населених пунктів типу ОТГ, так і урбанізованих обласних центрів. Бальна система з цього приводу розділяє:

1. Великі міста з районним поділом. У великих містах з районним поділом вибирається випадково *один не центральний район* і питання ставиться лише щодо нього. Якщо система, що впроваджена поширюється на усе місто, район автоматично вважається таким, що її має.

2. Великі міста. Умовна межа такого міста 115 тис. жителів, що відповідає найменшому обласному центру (Ужгороду). У бальній системі для зарахування балу таким містам потрібно набрати дещо більше показників, ніж іншим містам.

3. Інші міста (всі інші населені пункти, менші від 115 тис. жителів). До цієї категорії віднесено також ОТГ. У бальній системі для зарахування балу таким містам потрібно набрати дещо менше показників, ніж великим містам.

4. Підвид інших міст у інструменті моніторингу: сільські населені пункти (ОТГ). У деяких індикаторах бальна система має особливі позиції зарахування балу "у сільських населених пунктах". Лише в такому разі допустиме особливе зарахування балу для таких населених пунктів. В іншому разі їх бали визначаються за категорією інші міста.

5. ОТГ. При моніторингу більшості напрямів пропонується досліджувати стан прав людини стосовно різних об'єктів населених пунктів (центри надання послуг, школи, лікарні, підприємства тощо). Якщо у містах пропонується вибірково оцінювати центральний та окраїнний об'єкти, у ОТГ особливий акцент пропонується робити на нецентральні села з позиції забезпечення прав людини.

Громади двох областей (Львівська та Рівненська) стали об'єктами моніторингу за інструментом МППЛ в рамках грантового проекту "Громадський моніторинг органів місцевого самоврядування задля кращого дотримання прав людини", який здійснюється за підтримки американського народу, наданої через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках Програми "Нове правосуддя". У кожній області два міста та об'єднана територіальна громада, з яких кожне має свої особливості.

Львів – місто, що посідає лідерські позиції у рейтингу інноваційної та інвестиційної привабливості, що успадкувало попередню систему із районами у місті. Найбільше місто західної України, що приваблює до себе не лише туристів, але, як і більшість великих міст, не може забезпечити належні освітні послуги, особливо дошкільного рівня.

Рівне – обласний центр, що за категоріальним визначенням МППЛ є великим містом. Місто, яке не зазнає особливого впливу децентралізації через концентрацію вже сьогодні більшості послуг.

Два міста обласного підпорядкування (Дрогобич, Острів) – міста, які тривалий час відчують недостатність ресурсів на реалізацію окремих напрямів політики. Міста, які

надбавши за попередні періоди певну інфраструктуру, зокрема медичну, не надто спроможні її утримувати. Міста, які не надто поспішають із ефективним реагуванням на реформи, у яких інновації часто є волею окремих фахівців, а не цілісною стратегією.

Дві об'єднані територіальні громади двох областей теж різняться. Пісківська ОТГ сформована із декількох сільських рад. Їй слід пройти нелегкий шлях із імплементацію реформ національного рівня та доведенням їх результатів до найбільш віддалених сіл. Проте, вочевидь, ці перспективи виглядають кращими ніж існуючий стан речей, принаймні, через можливе залучення ресурсів. Мостиська ОТГ сформувалась навколо міста. У першу чергу, громаді слід зняти ризик спадку попередньої системи, коли місто, фактично, залишиться "районним" центром, а понад 20 сільських рад так і не відчують змін. Надто повільно міські програми розгортаються на громади сіл, що приєднались. З цим пов'язаний другий виклик. Громада не поспішає перебирати на себе притаманні ОМС повноваження, залишаючи відповідальність за їх здійснення району. Чи то через недовіру до сталості реформ, чи через відчуття неспроможності прийняти їх результати, проте питання спроможності громади залишається відкритим. Одним із прикладів, транспортна система між селами громади та між селами і її центром.

Таким побачили монітори загальну ситуацію в обраних для моніторингу громадах. До самого моніторингу керівництво громад теж поставилось по різному. Так, у Дрогобичі, Острозі, Пісківу представники органів місцевого самоврядування зацікавилось інструментом індексу. У інших містах, як наприклад, Львів, Рівне, Мостиска, були обрані інші підходи. Тим не менше, чітко виписаний алгоритм моніторингу та наполегливість моніторингових команд дозволили зібрати повну картину реалізації місцевою владою шести зазначених громад прав людини.

Підсумкові публічні заходи відбулись:

1. Львівщина: Дрогобич (18.07), Львів (22.08), Мостиська ОТГ (22.08)
2. Рівненщина: Острог (10.08), Пісківська ОТГ (15.08), Рівне (20.08)

за участі представників місцевої громади, самоврядування та журналістської спільноти. Це дозволило не лише ефективно висвітлити результати моніторингу, але і зосередитись на обговоренні шляхів спільної роботи над посиленні гарних практик та покращенням виявлених прорахунків.

Зведені результати моніторингу будуть впроваджуватись не лише на місцевому рівні, але і на загальнодержавному, зокрема представлені для врахування у виробленні державної політики Верховною Радою, Кабінетом Міністрів, Мінрегіоном, Омбудсманом, серед головних асоціації органів місцевого самоврядування.

Повні звіти моніторингів та аналітика щодо них буде розміщена на сайті Національного індексу прав людини <http://hro.org.ua/>

2. Результати моніторингу у кожному населеному пункті

Рекомендації

1. Посилити ефективність нагляду та контролю за якістю надання та тарифоутворенням послуг ЖКП.
2. Внести зміни до планування забудови територій в частині достатньої кількості закладів соціальної інфраструктури.
3. Розробити та затвердити Програму сприяння зайнятості населення Львова.
4. Запровадити більш широке залучення мешканців міста до формування програм соціального захисту.

ДРОГОБИЧ
Львівська область

ЗАГАЛЬНИЙ
ІНДЕКС

РЕЗУЛЬТАТИ МОНІТОРИНГУ
Місцевий індекс прав людини

2018

58%

1	Безпека громади Сприяння безпеці життя і здоров'я мешканців громади від протиправних посягань		3 із 6
2	Навколишнє природне середовище Здорове довкілля на основі балансу між промисловим розвитком та навколишнім середовищем		3 із 8
3	Охорона здоров'я Реалізація медичних прав мешканців громади (профілактика хвороб та доступ до медичних послуг)		4 із 11
4	Гідний рівень життя Місцеві програми щодо забезпечення базових прав людини, запобігання та подолання бідності		5 із 8
5	Освіта і культурний розвиток Місцеві заходи освіти і культури, що доступні, недискримінаційні, відповідають потребам суспільства		5 із 10
6	Соціальний захист вразливих категорій Реалізація державних і місцевих програм соціальної допомоги та соціального захисту		6 із 10
7	Праця та умови її реалізації Право заробляти собі на життя самостійною працею чи за наймом		3 із 12
8	Інформаційні права Доступ до публічної інформації та право на звернення на основні поваги до приватного життя		12 із 13
9	Добре врядування Демократичність, відкритість та недискримінаційність місцевого адміністрування, якість публічних послуг		11 із 12

Рекомендації

1. Спільно із підрозділом Національної поліції запровадити політику взаємодії з громадою.
2. Розробити та впровадити місцеву політику захисту навколишнього середовища.
3. Запровадити інклюзивне навчання у школах міста, здійснюючи відповідну його фінансову підтримку.
4. Розробити місцеву довгострокову політику у сфері охорони здоров'я.

МОСТИСЬКА ОТГ
Львівська область

ЗАГАЛЬНИЙ
ІНДЕКС

РЕЗУЛЬТАТИ МОНІТОРИНГУ

Місцевий індекс прав людини

2018

47%

1	Безпека громади Сприяння безпеці життя і здоров'я мешканців громади від протиправних посягань	33%	2 із 6
2	Навколишнє природне середовище Здорове довкілля на основі балансу між промисловим розвитком та навколишнім середовищем	25%	2 із 8
3	Охорона здоров'я Реалізація медичних прав мешканців громади (профілактика хвороб та доступ до медичних послуг)	64%	7 із 11
4	Гідний рівень життя Місцеві програми щодо забезпечення базових прав людини, запобігання та подолання бідності	37%	3 із 8
5	Освіта і культурний розвиток Місцеві заходи освіти і культури, що доступні, недискримінаційні, відповідають потребам суспільства	40%	4 із 10
6	Соціальний захист вразливих категорій Реалізація державних і місцевих програм соціальної допомоги та соціального захисту	50%	5 із 10
7	Праця та умови її реалізації Право заробляти собі на життя самостійною працею чи за наймом	50%	6 із 12
8	Інформаційні права Доступ до публічної інформації та право на звернення на основі поваги до приватного життя	46%	6 із 13
9	Добре врядування Демократичність, відкритість та недискримінаційність місцевого адміністрування, якість публічних послуг	58%	7 із 12

Рекомендації

1. Посилити ефективність нагляду та контролю за якістю надання та тарифоутворенням послуг ЖКП.
2. Внести зміни до планування забудови територій в частині достатньої кількості закладів соціальної інфраструктури.
3. Розробити та затвердити Програму сприяння зайнятості населення Львова.
4. Запровадити більш широке залучення мешканців міста до формування програм соціального захисту.

Дізнатись більше про Місцевий індекс прав людини можна за посиланням HRO.ORG.UA

РІВНЕ
Рівненська область

ЗАГАЛЬНИЙ
ІНДЕКС

РЕЗУЛЬТАТИ МОНІТОРИНГУ
Місцевий індекс прав людини

2018

61%

1	Безпека громади Сприяння безпеці життя і здоров'я мешканців громади від протиправних посягань	50%	3 із 6
2	Навколишнє природне середовище Здорове довкілля на основі балансу між промисловим розвитком та навколишнім середовищем	37%	3 із 8
3	Охорона здоров'я Реалізація медичних прав мешканців громади (профілактика хвороб та доступ до медичних послуг)	55%	6 із 11
4	Гідний рівень життя Місцеві програми щодо забезпечення базових прав людини, запобігання та подолання бідності	87%	7 із 8
5	Освіта і культурний розвиток Місцеві заходи освіти і культури, що доступні, недискримінаційні, відповідають потребам суспільства	40%	4 із 10
6	Соціальний захист вразливих категорій Реалізація державних і місцевих програм соціальної допомоги та соціального захисту	70%	7 із 10
7	Праця та умови її реалізації Право заробляти собі на життя самостійною працею чи за наймом	67%	8 із 12
8	Інформаційні права Доступ до публічної інформації та право на звернення на основні поваги до приватного життя	62%	8 із 13
9	Добре врядування Демократичність, відкритість та недискримінаційність місцевого адміністрування, якість публічних послуг	75%	9 із 12

Рекомендації

1. Розробити місцеві програми як "живий" прикладний інструмент
2. Впровадити критерії якості надання соціальних послуг на зразок адміністративних.
3. Покращити організацію наповненості, доступності та пожежної безпеки у школах та дитсадках.
4. Посилити діалог з громадськістю щодо впровадження інноваційних практик

**Завантажити
повнотекстовий
звіт**

ОСТРОГ
Рівненська область

ЗАГАЛЬНИЙ
ІНДЕКС

РЕЗУЛЬТАТИ МОНІТОРИНГУ
Місцевий індекс прав людини

2018

52%

1	Безпека громади Сприяння безпеці життя і здоров'я мешканців громади від протиправних посягань		3 із 6
2	Навколишнє природне середовище Здорове довкілля на основі балансу між промисловим розвитком та навколишнім середовищем		6 із 8
3	Охорона здоров'я Реалізація медичних прав мешканців громади (профілактика хвороб та доступ до медичних послуг)		4 із 11
4	Гідний рівень життя Місцеві програми щодо забезпечення базових прав людини, запобігання та подолання бідності		5 із 8
5	Освіта і культурний розвиток Місцеві заходи освіти і культури, що доступні, недискримінаційні, відповідають потребам суспільства		5 із 10
6	Соціальний захист вразливих категорій Реалізація державних і місцевих програм соціальної допомоги та соціального захисту		5 із 10
7	Праця та умови її реалізації Право заробляти собі на життя самостійною працею чи за наймом		6 із 12
8	Інформаційні права Доступ до публічної інформації та право на звернення на основні поваги до приватного життя		7 із 13
9	Добре врядування Демократичність, відкритість та недискримінаційність місцевого адміністрування, якість публічних послуг		6 із 12

Рекомендації

1. Розробляти реалістичні програми
2. Залучати громадськість, місцевий бізнес, університетську спільноту до формування та реалізації місцевої політики
3. Стати активним суб'єктом забезпечення медичних прав мешканців громади
4. Забезпечити доступ до медичних, соціальних та адміністративних послуг шляхом покращення мережі громадського транспорту

Завантажити
повнотекстовий
звіт

ПІСКІВСЬКА ОТГ
Рівненська область

ЗАГАЛЬНИЙ
ІНДЕКС

РЕЗУЛЬТАТИ МОНІТОРИНГУ
Місцевий індекс прав людини

2018

22%

1	Безпека громади Сприяння безпеці життя і здоров'я мешканців громади від протиправних посягань		0 із 6
2	Навколишнє природне середовище Здорове довкілля на основі балансу між промисловим розвитком та навколишнім середовищем		1 із 8
3	Охорона здоров'я Реалізація медичних прав мешканців громади (профілактика хвороб та доступ до медичних послуг)		6 із 11
4	Гідний рівень життя Місцеві програми щодо забезпечення базових прав людини, запобігання та подолання бідності		2 із 8
5	Освіта і культурний розвиток Місцеві заходи освіти і культури, що доступні, недискримінаційні, відповідають потребам суспільства		1 із 10
6	Соціальний захист вразливих категорій Реалізація державних і місцевих програм соціальної допомоги та соціального захисту		2 із 10
7	Праця та умови її реалізації Право заробляти собі на життя самостійною працею чи за наймом		1 із 12
8	Інформаційні права Доступ до публічної інформації та право на звернення на основні поваги до приватного життя		5 із 13
9	Добре врядування Демократичність, відкритість та недискримінаційність місцевого адміністрування, якість публічних послуг		2 із 12

Рекомендації

1. Усвідомити свою відповідальність щодо гарантування прав людини у громаді
2. Впроваджувати ефективні місцеві програми, починаючи із якісної стратегії розвитку
3. Забезпечити рівний доступ до соціальних благ мешканцям усіх населених пунктів ОТГ
4. Постійно з'ясовувати та враховувати думку громади при прийнятті рішень

Завантажити
повнотекстовий
звіт

3. Огляд рішень судів щодо прав людини на місцевому рівні

Питання реалізації прав людини у діяльності місцевої влади було досліджено шляхом аналізу судової практики у відповідних населених пунктах. У цьому розділі наводиться огляд актуальних судових справ останніх років на Львівщині Рівненщині.

Справи про притягнення до адміністративної відповідальності директорки КП “Рівненський міський трест зеленого господарства” (далі - “Зелентрест”) передбаченого ч.4 ст. 140 КУпАП (порушення правил, норм і стандартів при утриманні автомобільних доріг і вулиць, невжиття заходів щодо своєчасної заборони або обмеження руху чи позначення на автомобільних дорогах і вулицях місць провадження робіт, що спричинило аварійну обстановку).

Суд відмовив у прийнятті до уваги матеріалів департаменту патрульної поліції Управління патрульної поліції в місті Рівне про притягнення до адміністративної відповідальності, мотивуючи тим, що це підприємство не має обов’язку по забезпеченню експлуатації стану вулиць населеного пункту. В попередніх подібних рішеннях суди аргументували свої рішення також і тим, що КП “Зелентрест” не є балансоутримувачем зелених насаджень вздовж міських доріг і така відповідальність, швидше, покладеться на УЖКГ міськвиконкому.

Детальніше: Постанова Рівненського міського суду Рівненської області від 03.11.2016 р., справа №560/6013/16-а, рішення набрало законної сили; Постанова Рівненського міського суду Рівненської області від 19.08.2016 р., справа №569/9843/16-ц, рішення набрало законної сили.

Справа про стягнення матеріальної шкоди за спричинене пошкодження карети швидкої допомоги падінням гілки дерева під час руху по міській дорозі.

З позовом до Управління житлово-комунального господарства Рівненського міськвиконкому, КП “Зелентрест” в якості третьої сторони без самостійних вимог на стороні Відповідача звернувся комунальний заклад “Обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф” Рівненської обласної ради, якому належить пошкоджений автомобіль швидкої допомоги.

Господарський суд Рівненської області відмовив у задоволенні позову, беручи до уваги аргументи УЖКГ про те, що паспортизація та інвентаризація зелених насаджень в Рівному не складена, а тому неможливо визначити балансоутримувача. При цьому суд жодним чином не коментує того факту, що не провівши паспортизацію зелених насаджень, орган вже порушив свій безпосередній обов’язок і – по суті, виправдовує одне порушення через існування іншого. Апеляційний господарський суд таки присуджує матеріальну шкоду на користь позивача, однак стягує її з КП КП “Рівненське шляхово-експлуатаційне управління автомобільних доріг”

Детальніше: Рішення Господарського суду Рівненської області від 28.02.2017 року та Рішення Апеляційного господарського суду Рівненської області своїм від 05.07.2017 р., справа №918/1388/16, рішення набрали законної сили.

Справа за позовом заступника керівника Рівненської міської прокуратури до Рівненської міської ради щодо визнання протиправною бездіяльністю ОМС з питань не прийняття на баланс, не затвердження планів інвентаризації та паспортизації об’єктів благоустрою населення (їх частини), а саме 11 дитячих майданчиків на території м. Рівного.

Рівненський окружний адміністративний суд погодився із доводами прокуратури та визнав бездіяльність Рівненської міської ради протиправною, зобов’язавши її визначити

Місцевий індекс прав людини у Львівській та Рівненській обл. УГСПЛ. 2018

балансоутримувача та передати на баланс дитячі майданчики, розробити та затвердити документацію по їх інвентаризації.

Детальніше: [Рішення](#) Рівненського окружного адміністративного суду від 16.05.2018 року, справа №817/260/18, рішення не набрало законної сили.

Справа про визнання Рішення Рівненської міської ради щодо внесення змін до місцевого бюджету незаконним.

До Рівненського окружного адміністративного суду звернувся депутат місцевої ради, який стверджував, що рішення Рівненської міської ради про внесення змін до міського бюджету та виділення коштів на реконструкцію міського стадіону, прийняте із грубим порушенням встановленого порядку, що може призвести до порушення прав громади.

Зокрема, з рішення суду вбачається, що оспорюване рішення Рівненської міськради, в обхід Регламенту, не було розглянуте на Погоджувальній раді, його проект не був оприлюднений за 20 днів, як встановлено ЗУ “Про доступ до публічної інформації”. Суд погодився із позовом, застосувавши цілий комплекс міжнародних та національних нормативно-правових актів ([Європейську Хартію місцевого самоврядування](#), [Конституцію України](#) [Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні"](#), [Закон України "Про доступ до публічної інформації"](#)), визнав протиправним та скасував [Рішення Рівненської міської ради від 7 лютого 2018 року №4000 “Про зміни до бюджету міста Рівного на 2018 рік”](#)

Детальніше: [Рішення](#) Рівненського окружного адміністративного суду від 14.06.2018 р., справа №817/768/18, рішення не набрало законної сили.

Справи про стягнення із внутрішньо переміщених осіб надміру виплачених адресних грошових допомог.

Управління праці та соціального захисту виконавчого комітету Рівненської міської ради звертається до суду із позовами про стягнення із осіб, які мають статус внутрішньо переміщених, сум надміру виплачених адресних грошових допомог. Суди задовольняють такі вимоги. Підставою для звернення стають порушення з боку осіб, які отримували допомогу, вимог [“Порядку надання щомісячної адресної допомоги особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції, для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг”](#), затвердженого Постановою КМУ від 01.10.2014 р. №505, зокрема, щодо неповідомлення органу соц.захисту під час призначення допомоги про наявність житлового приміщення у власності або грошового депозиту на суму, яка перевищує 10-ти кратний розмір прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних громадян. В одному випадку виявилось, що особа мала у власності 1/3 житлового приміщення, в іншому – депозит, сума якого перевищувала зазначену.

Детальніше: [Рішення](#) Рівненського міського суду від 27.12.2017 р., справа 569/11430/17; [Заочне рішення](#) Рівненського міського суду від 19.03.2018 р., справа №569/9260/17, рішення набрали законної сили.

Схожими є справи про припинення виплат внутрішньо переміщеним особам та скасування довідки про статус ВПО. Управління праці та соціального захисту населення міста Дрогобич вважаючи, що особа не була присутньою за місцем проживання 131 день, на підставі довідки СБУ, скасувало довідку та відповідні соціальні виплати. У своєму рішенні: "Суд зазначає, що непідтвердження фактичного місця проживання не є передбаченою законом підставою для припинення виплати пенсії. Отже, зміна пенсіонером місця проживання не може бути підставою для позбавлення його конституційного права на отримання соціального захисту, у тому числі отримання пенсії".

Місцевий індекс прав людини у Львівській та Рівненській обл. УГСПЛ. 2018

Детальніше: [Рішення](#) Львівського окружного адміністративного суду від 17.07.2018 р., справа 813/1828/18.

Справи про усунення порушень вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки у навчальних закладах Рівного.

За результатами перевірок, якими зафіксовані порушення вимог нормативно-правових актів з питань пожежної безпеки, Головне управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Рівненській області звертається із позовами до навчальних закладів Рівненського міськвиконкому (наприклад, Дошкільний навчальний заклад №39 Загальноосвітня школа №4). Позивач вимагає у суду застосувати заходи реагування у вигляді повного зупинення роботи будівлі ЗОШ №4, до повного усунення порушень вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки міста подало позов до в якому просило суд, оскільки подальша експлуатація закладів створює загрозу життю та/або здоров'ю людей.

Рівненський окружний адміністративний суд відмовив у задоволенні позовів, аргументуючи це тим, що частина порушень Відповідачами усунута, а щодо інших порушень, то відповідачі зверталися до Управління освіти виконавчого комітету Рівненської міської ради з проханням надати кошти на виконання даних заходів, однак була отримана відповідь про неможливість виконання таких робіт у 2017 році у зв'язку з незабезпеченістю галузі "Освіта" коштами на захищені статті бюджету та включення цих робіт в план ремонтних робіт в 2018 році. Таким чином, відповідачі, як бюджетні заклади, у зв'язку з відсутністю коштів, тобто з незалежних від них причин, не в змозі усунути вказане порушення.

Детальніше: [Рішення](#) Рівненського окружного адміністративного суду від 12.03.2018 р., справа №817/2243/17, рішення набрало законної сили; [Рішення](#) Рівненського окружного адміністративного суду від 19.04.2018 р., справа №817/2194/17, рішення набрало законної сили.

Справи про обмеження підприємницької діяльності.

Без участі підприємця, Виконавчий Комітет Дрогобицької міської ради вносить зміни до режиму роботи його підприємця магазину. У цій конкретній ситуації Суд зауважив, що: "убачається, що у даному випадку до повноважень органів місцевого самоврядування належить встановлення режиму роботи магазину виключно і тільки після погодження із суб'єктом господарювання."

Детальніше: [Рішення](#) Дрогобицького міськрайонного суду Львівської області від 19.12.2017 р.

Схожою є справа пов'язана із діями Львівської міської ради, яка змінивши свою попередню Ухвалу, скасувала дозвіл на ведення підприємницької діяльності у тимчасовій споруді. При чому, це скасування стосувалось лише окремих підприємців.

Детальніше: [Рішення](#) Галицького районного суду у місті Львові від 18.07.2018 р. Справа №461/7998/17

Справи про неналежний розгляд звернень громадян органом місцевого самоврядування.

Для вирішення земельних спорів мешканець ОТГ звернувся до ОМС, проте відповідь його не задовільнила. Суд зобов'язав ОМС надати відповідь по суті звернення.

Детальніше: [Рішення](#) Львівського окружного адміністративного суду від 05.06.2018 р., справа № 448/1666/17

Схожою є справа неналежного розгляду Львівською міською радою клопотання громадської організації щодо відведення земельної ділянки. Не розглянувши цього клопотання Львівська міська рада обмежилась відповіддю управління природних ресурсів Департаменту

Місцевий індекс прав людини у Львівській та Рівненській обл. УГСПЛ. 2018

містобудування ЛМР, відмовивши організації. Суд зазначив, що Львівська міська рада повинна повторно розглянути клопотання.

Детальніше: [Рішення](#) Львівського окружного адміністративного суду від 19.07.2018 р., Справа №813/1678/18.

Справа про скасування протоколу про адміністративне правопорушення.

Суд скасував протокол про адміністративні правопорушення та визнав протиправними дії комунального підприємства, складений через відключення системи опалення мешканцем квартири Львова. При чому, що виявлено це було підприємством ще у 2009 році, проте протокол складений 2017. Більше того, із 2009 року підприємство продовжувало нараховувати плату за послуги з опалення.

Детальніше: [Рішення](#) Шевченківського районного суду міста Львова від 20.02.2018 р., Справа № 466/8455/17.

4. Огляд вдалих та неефективних практик за сферами Індексу

У цій частині пропонується розгляд найбільш вдалих практик реалізації органами місцевого самоврядування Львівщини та Рівненщини напрямів Індексу. Крім того, пропонуємо невдалий досвід, подальша реалізація якого може стати викликом забезпеченню прав людини у певних сферах.

Вдалі практики місцевого врядування на Львівщині та Рівненщині

Через взаємодію до поліпшення безпеки Львова

Львів має Меморандум співпраці зі Службою Безпеки і Національною поліцією, тобто між містом і цими структурами є спільна система відеонагляду. Для реагування на тривожні події у Національній поліції Львівської області планують вдосконалювати відкритий наприкінці 2016 року Ситуаційний центр, де працюють диспетчери, які в режимі онлайн аналізують правопорушення в області для підвищення ефективності роботи мобільних нарядів патрульної поліції. Тут планують запустити систему інтелектуального відеоспостереження, яка дозволить виявляти залишені предмети, скупчення людей та розпізнавати номерні знаки.

Функціонує муніципальний "Центр безпеки міста", в якому цілодобово працюють 2 відео-диспетчери та 1 черговий. Для запобігання пожеж запроваджена система з термографами, які контролюють ситуацію на сміттєзвалищі.

"Центр безпеки міста" – це експертна група, мета якої – об'єднати громадські організації та ініціативи, військових, працівників органів внутрішніх справ та влади для спільної координації діяльності та громадського патрулювання міста. Це сприятиме зниженню рівня злочинності, підвищенню рівня безпеки та створенню єдиного диспетчерського центру.

Участь представників ветеранської спільноти учасників АТО у місцевих безпекових справах у Писківській сільській ОТГ

Навіть невеликі громади можуть продемонструвати оригінальні управлінські рішення. Так, за відсутності можливості фінансування скромним сільським бюджетом роботи з охорони від браконьєрства на місцевих ставках до цього було залучено активістів місцевої неформального об'єднання ветеранів антитерористичної операції на Сході України.

Четверо активних ветеранів пройшли спеціальне навчання та отримали посвідчення громадських інспекторів рибохорони. Тепер вони мають повноваження складати адміністративні протоколи за порушення законодавства у сфері вилову риби, попереджувати браконьєрство.

Здійснення місцевої політики Львова у запобіганні та протидії домашньому насильству.

Інноваційним підходом у роботі за напрямком попередження домашнього насильства та жорстокого поводження із дітьми було впровадження на території Шевченківського району м. Львова роботи мультидисциплінарної команди у складі: патрульного поліцейського, дільничного та соціального працівника.

З 2017 р. у Львові працює мобільна бригада для допомоги жертвам домашнього насильства, яка складається із психологів і соціальних працівників. Команда мобільної бригади надає психологічні консультації, створює "плани безпеки" з контактами відповідних центрів послуг та індивідуально забезпечує необхідну допомогу постраждалим від домашнього насильства.

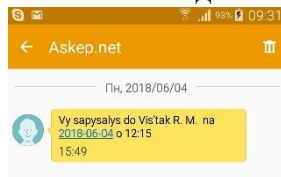
Львів збирає та утилізує "електронне та електричне" сміття.

У Львові почали централізовано збирати батарейки, що підлягають утилізації. Також у місті прийнята перша комплексна муніципальна програма щодо поводження з відходами побутового електричного та електронного обладнання на 2013-2017 рр., а 25.01.2018 року ухвалою XII сесії VII скликання №2910 затверджена Комплексна муніципальна програма поводження з відходами побутового електронного та електричного устаткування на території Львівської міської ради на 2018-2021 роки.

Електронна система запису до лікаря працює у Дрогобичі.

У Дрогобичі є можливість запису до лікаря за допомогою мережі Інтернет. Зареєструвавшись у програмі, пацієнт вводить свої дані, які зберігаються у системі і використовуються для запису до лікарів та додатково інформують за допомогою СМС-повідомлень про час прийому та обраного лікаря.

При зверненні до секретаря поліклініки на рецепції, монітор висловив бажання потрапити на прийом до ЛОРа. Для запису до обраного лікаря, секретар зі слів внесла дані до програми електронного запису, перепитала чи підходить час прийому, після чого на мобільний телефон надійшло СМС-повідомлення.

Через інновації до покращення якості житлово-комунальних послуг. Громада Дрогобича може контролювати якість послуг, справедливість тарифів через інтернет.

У місті реалізується спільний проект "Відкрите Місто: посилення участі громадян у розвитку місцевої громади", спрямований на організацію додаткових ефективних можливостей та ресурсів для вирішення актуальних проблем міста. Завдяки цьому: мешканцям – привертати увагу до актуальних комунальних проблем громади; місцевій владі – оперативно реагувати на ці проблеми; громадам – самоорганізовуватися навколо вирішення проблем; місцевому бізнесу та інститутам громадського суспільства – планувати свої благодійні ініціативи та соціальні проекти, базуючись на потребах громад. Він є частиною проекту Дрогобич - Smart City, який реалізується у громаді.

Сервіс працює як додаток на сайті міста та мобільний додаток. Простота та зручність у користування робить його зрозумілим та доступним для великого кола користувачів. Алгоритм реєстрації повідомлення чітко розписаний, що дає змогу отримати якісне наповнення опису проблеми. Як стверджують адміністратори цього сервісу: "Завдяки небайдужим мешканцям на 24.05.2018 р. вирішено 714 житлово-комунальних проблем міста".

Острог – культурне місто

Багата історія невеличкого містечка на Рівненщині традиційно підтримується місцевою владою. При цьому уваги приділено не лише історії (розвинутий музейний комплекс, дороговкази, інформаційні стенди тощо), але і сучасному розвитку молоді через облаштування регулярних виставок, фестивалів, концертів, ярмарок та ін. Ось лише головні з них:

- Острог – Ренесанс – культурологічний щорічний фестиваль, що присвячений 440-ій річниці заснування Острозької Академії;

Місцевий індекс прав людини у Львівській та Рівненській обл. УГСПЛ. 2018

- Конкурс пам'яті вчителя Острозької школи мистецтв Леоніда Матюка – щорічний регіональний конкурс скрипалів;
- Мамина весна – всеукраїнський фестиваль-конкурс естрадної пісні для воїнів АТО та їх матерів;
- Турнір з шахів пам'яті Йосипа Григоровича Аршинова
- Культурний барбакан – громадський проект, переможець конкурсу “Малі міста – великі враження”, суть якого полягає у створенні арт-простору на території Татарської вежі;

Місцевий відділ культури і туризму забезпечує роботу постійну центру туристичної інформації, веде проактивну власну політику та підтримує громадські ініціативи культурного розвитку молоді.

Пісківська громада dbaє про забезпечення прав дітей та осіб, які належать до вразливих категорій

Сільська громада з менш ніж 3 тисячами жителів демонструє зусилля щодо підтримки дитинства.

У 2018 році було прийнято програму оздоровлення дітей пільгових категорій (з інвалідністю, сиріт, тих, які опинилися у складних життєвих обставинах). Окрім того, з сільського бюджету оплачується безкоштовне харчування школярів молодших класів, а також дітей вразливих категорій, дітей із сімей учасників бойових дій.

Також ОМС оперативно зреагувало на випадок дитячої бездоглядності у громаді, інтеграції сім'ї внутрішньо переміщених осіб з дитиною.

Інтеграція у громаду міста Рівного людей з інвалідністю

Системною і результативною є діяльність рівненської громади щодо людей з інвалідністю.

У місті Рівне наразі діє комплексна міська соціальна програма “Турбота” на 2016-2020 роки. Люди з інвалідністю є однією з категорій, на підтримку яких спрямовані видатки програми, зокрема на компенсації за житлово-комунальні послуги, проїзд у транспорті, догляд, оплату праці та проїзду перекладачам-дактилологам, супроводу незрячих людей тощо. Важливо, що останні роки конкретні заходи програми, на які здійснюються витрати, визначаються за активної участі громадських організацій осіб з інвалідністю.

Серед кроків, які вживає місцева влада: заходи з сприяння працевлаштуванню, модернізація шкіл для кращого доступу дітей, функціонування Центру реабілітації людей та дітей з інвалідністю, використання механізму громадських оплачуваних робіт для догляду за людьми з інвалідністю.

У Рівному знайдемо і кілька інноваційних практик: діяльність оплачуваної міською владою служби “Інвотаксі” з спеціально обладнаними авто для перевелення осіб на візках, тренажерний зал для дітей та молоді з інвалідністю, залучення в якості безпосередніх виконавців ряду оплачуваних містом соціальних послуг для людей з інвалідністю спеціалізованих міських громадських об'єднань.

Дрогобич замінює паперові стенди інтерактивними інфобоксами.

У рамках проекту “Дрогобич - Smart City” біля будівлі міської ради було встановлено 2 сенсорних кіоски, за допомогою яких, можна отримати ту ж саму інформацію, яка розміщена на сайті.

Це дозволить збільшити кількість користувачів інтерактивного проекту за рахунок мешканців, що не мають доступу до інтернет. Зберігши та оновлюючи усю актуальну інформацію міста, її розміщення здійснюється із урахуванням вимог сталого розвитку – повага до навколишнього середовища через економію з використанням паперу.

Громадський бюджет Львова – залучення громадськості до прийняття рішень.

Громадський бюджет – це спосіб співпраці місцевої влади з мешканцями, коли жителі міста самостійно вирішують, як витратити частину муніципальних коштів. Щороку львів'яни мають змогу подавати ідеї на покращення інфраструктури міста та голосувати за них. Найкращі пропозиції, визначені шляхом голосування, фінансуються за кошти спеціального фонду міського бюджету. У 2017 році мешканці подали 294 проекти на суму 234 980 407 грн. з них 259 проектів пройшли попередню модерацію, отримали позитивні оцінки та були допущені до голосування. За проекти громадського бюджету у 2017 році проголосувало 72 061 мешканців та було віддано 109 389 голосів. Відповідно до результатів голосування до фінансування за кошти спеціального фонду міського бюджету міста Львова у 2018 році рекомендовано 38 проектів на загальну суму 25 737 173 грн. 4 великих на суму 10 430 184 грн. та 34 малих на суму 15 306 989 грн. Затверджені до фінансування проекти будуть реалізовані протягом 2018 року¹.

Системне використання механізму громадських робіт на Рівненщині

Під час моніторингів відмічено оригінальні практики використання механізму оплачуваних громадських робіт у місті Рівному та у Пісківській ОТГ.

Так, у Рівному Програму міської підтримки організації громадських робіт, спрямованих на соціальний розвиток та на інтереси громади на 2017-2020 роки. Подібна програма, лише значно вужча та скромніша за видатками діє у невеличкій сільській Пісківській громаді.

Основні типи громадських робіт в Рівному: благоустрій та озеленення території міста, інформування населення стосовно порядку отримання житлових субсидій, супровід людей з інвалідністю по зору, упорядкування меморіалів, пам'ятників, братських могил та інших місць поховання загиблих захисників Вітчизни, благоустрій кладовищ. У с. Пісків громадські роботи полягають у виконанні функцій із соціального догляду.

¹ Звіт про проведення моніторингу у м. Львові. / Місцевий індекс прав людини. – С. .

Відмічаємо оригінальне рішення самоврядування цих двох населених пунктів щодо використання механізму оплачуваних громадських робіт для надання соціальних послуг та допомоги штатним соціальним працівникам. Це дозволяє покращити якість догляду за особами, що його потребують, в умовах недостатньої кількості штатів соцпрацівників.

Неякісні практики місцевого врядування на Львівщині та Рівненщині

Громада і поліція у Дрогобичі існують окремо одна від іншої

Лише два повідомлення на офіційному сайті міської ради можуть опосередковано свідчити про здійснення співпраці з поліцією. Одне з них – засідання комісії з питань захисту прав дитини, друге – письмовий звіт про роботу поліції у Дрогобичі за 2017 р.

Такий підхід до співпраці явне порушення ст. 88 ЗУ "Про Національну поліцію", в якій сказано, що "керівники територіальних органів поліції повинні не менше одного разу на два місяці проводити відкриті зустрічі з представниками органів місцевого самоврядування на рівнях областей, районів, міст та сіл...". Що стосується звіту, то у ньому ні слова про спільні проекти з громадою міста для налагодження співпраці. Тільки статистика і цитування законодавства.

Відмічаємо ймовірність конфлікту між поліцією та владою міста, опосередкованим підтвердженням чого є інформація від представника "Муніципальної варти" про те, що неодноразово поліція не приїжджала на виклик працівників варти. Модель "community policing" у Дрогобичі не тільки не працює, але складається враження що про неї тут навіть не чули ні працівники поліції, ані місцева влада.

Мешканці міста Острога отримують медичну допомогу лише в районних закладах системи охорони здоров'я

Моніторинг показав, що Острозька громада не має власних медичних закладів, а Острозька районна лікарня, до якої Острожани звертаються за медичною допомогою, знаходиться на окраїні міста. Також монітори виявили, що в районній лікарні практикують стягнення "благодійних" внесків, як і в деяких медичних закладах Рівного.

Разом з тим, в липні цього року Острозька міська рада сприяла організації тимчасової "клініки на колесах", де впродовж кількох днів мешканці, які належать до вразливих категорій, могли безоплатно отримати деякі види допомоги

В Пісківській ОТГ та Рівному недостатньо уваги приділяють сфері охорони довкілля.

Пісківська громада не затверджувала та не впроваджує жодної екологічної програми. У Рівному ситуація дещо краща, оскільки затверджені та частково виконують програми щодо впорядкування річок, регулювання чисельності безпритульних тварин. Тривають обговорення та доопрацювання програми із озеленення міста.

Однак, гостро постає питання екологічно безпечного сортування відходів, їх утилізації – у Піскові утворюються стихійні сміттєзвалища, а в Рівному не вистачає сміттєвих контейнерів, транспортних засобів для вивезення сміття. При цьому, в Рівному місцеві активісти та ОСББ самостійно запроваджують роздільне сортування, вивезення та переробку відходів.

Фактична відсутність громадського транспорту у Острозі

Сьогодні Острог ще не долучився до утворення об'єднаних громад і по суті існує як районне місто. Проте два його віддалені райони, колишні прилеглі села практично не мають достатнього регулярного громадського транспортного сполучення з містом. Внутрішньої транспортної мережі в місті немає. До закладів освіти, надання соціальних та адміністративних послуг мешканці дістаються або пішки, або транспортом міжміських перевезень.

В місті не впроваджений "Шкільний автобус".

Мова йде не стільки про комфорт мешканців, а про доступ до базових прав. Це значно ускладнює можливість отримання соціальних, медичних, адміністративних послуг, освіти. Ситуація додатково ускладниться при утворенні ОТГ.

Рівне потребує розширення мережі дошкільних навчальних закладів, оптимізації наповненості навчальних класів та створення безпечних умов у закладах освіти міста

В Рівному існує системна проблема перенаповненості дитсадків, в результаті чого утворюються великі черги на зарахування дітей, формування груп та кількості дітей у них. Занадто велика кількість учнів і в деяких навчальних закладах середньої школи.

Також дослідження за Інструментом моніторингу та аналіз місцевої судової практики демонструє досить вагому проблему із забезпеченням закладів освіти сучасними системами протипожежної безпеки, що створює потенційну загрозу для дітей та інших осіб, які перебувають у таких закладах.

Житло без освітньої інфраструктури. Приклад Львова.

Відповідно положення, яке регулює реєстрацію в електронній черзі на влаштування у дошкільні заклади, батьки мають можливість обирати три дошкільні навчальні заклади і вносити зміни до переліку бажаних садків до 10 травня року, у який відбудеться зарахування. Кожна дитина має індивідуальний номер і дату реєстрації, тож батьки мають змогу бачити, хто зареєстрований перед ними.

Якщо дитина не потрапила до одного садочка, то система розглядає можливість потрапляння цієї дитини до іншого навчального закладу, який є зазначений батьками. У випадку, якщо, наприклад, дитина не потрапила до садочка, її заявка у грудні автоматично переноситься на наступний рік – батькам не потрібно писати заяв.

Окрім того на початку списку обов'язково зафіксована визначена кількість дітей пільгової категорії – це 20% від списку дітей певної вікової групи. Заявки дітей, які не потрапили в цьому році до садочку, були автоматично перенесені до нової електронної системи для їхнього зарахування з 1 вересня 2018 року. Вони зараховуватимуться першочергово. Діти до дошкільних навчальних закладів міста Львова зараховуються у випадку, якщо їм виповнилося на 1 вересня року зарахування повних 2 роки.

Львівською міською радою 29.12.2017 р. затверджено "Положення та правила про порядок набору, обліку та забезпечення прозорості у зарахуванні дітей до закладів дошкільної освіти м. Львова".

Однак слід зауважити, що щороку з електронною чергою існують певні проблеми, які викликають незадоволення у львів'ян. Батьки дошкільнят висловлюють обурення методами зарахування дітей у садочки Львова. 8 червня 2018 р. у соцмережах з'явилася низка дописів від батьків, чий діти не змогли потрапити до дитсадків у Львові, хоч і були у топових позиціях електронної черги.

Ситуацію загострює ще й низький рівень будівництва закладів освіти пропорційно будівництву житла. З відкритих джерел відомо, що у Львові, де стрімко розвивається житлове

будівництво, за останні 10 років, не збудовано жодної державної школи, лише половина недобудованого садочку. Міська влада ставить у свої заслуги лише один новозбудований корпус комунального дитячого садка. Це з офіційної відповіді міського управління освіти. За даними статистики, у 2014 році в обласному центрі (включаючи м. Винники, селища Брюховичі та Рудно) прийнято в експлуатацію 368 нових житлових будинків на 4356 квартир. Кількість нових квадратних метрів у 1,7 раза перевищила дані попереднього року. Упродовж 2015 року у Львові прийнято в експлуатацію 433 нові житлові будинки на 7059 квартир. Кількість квадратних метрів зросла на 35,1% до попереднього року. У 2016 році у місті прийняли в експлуатацію 315 нових житлових будинків на 6265 квартир. Тисячі нових квадратних метрів не підкріплені об'єктами соціальної інфраструктури, бракує місць у школах та дитсадках.

Як повідомили в управлінні освіти Львівської міськради, відповідаючи на інформаційний запит, за 10 років у місті Львові було збудовано лише другий корпус на 40 місць дошкільного навчального закладу №14 і – жодної школи.

Загрози для системи інформування і доступу до інформації мешканцям Острога

“Замкова гора” – це єдина газета, яка тиражується в місті. Фактично, кошти вона отримує лише за розміщення деяких оголошень та за публікації міської ради, хоча, на час моніторингу, за такими оплатами виникла заборгованість.

Існує високий ризик того, що видання може припинити свою діяльність, що призведе до інформаційного вакууму для певної частини мешканців, які не користуються мережею Інтернет, адже місцевого телебачення чи радіо також немає.

Мешканці Пісківської ОТГ отримують інформацію про події у громаді або один від одного, або із поодиноких оголошень

На час моніторингу Пісківська ОТГ, фактично, має два веб-сайти: один – це сторінка Пісківської сільської ради ще до об'єднання громади; а інша – створений спеціально веб-ресурс для ОТГ. Функціонал та архітектура другого сайту зручна та пристосована для осіб, які мають вади зору. Однак, через брак коштів, недоукомплектування штату сільської ради, веб-сайт, практично, не наповнюється. З деякою періодичністю, хоча й не усі – публікуються рішення сесії ради; новинна рубрика взагалі не оновлюється.

Також, рада проводить дуже обмежене інформування населення громади за напрямками, які можуть бути актуальними для мешканців: працевлаштування, освіта, медицина, безпека. Монітори не виявили звітної інформації про стан виконання плану соціально-економічного розвитку за 2017 рік, як і повного тексту такого документу на 2018 рік.

5. Рекомендації щодо зменшення наслідків викликів, що виникають перед урядом, регіонами та громадою під час формування та реалізації політики

У сфері безпеки у громаді

На жаль, у невеликих об'єднаних територіальних громадах, як і загалом громадах сільської місцевості викликом залишається присутність Національної поліції, через дільничного офіцера поліції. Запропонована МВС мінімальна кількість населення у 6 000 не відповідає задекларованим політикою децентралізації мінімальній кількості мешканців об'єднаної територіальної громади – 5 000 мешканців. Крім того, у багатьох громадах місцем роботи дільничного є приміщення райвідділу поліції, а не громада.

Рекомендації

1. Дільничний офіцер поліції має відповідати за безпеку в громаді, але йому повинні в цьому допомагати інституції, які, в свою чергу, будуть утримуватися самими громадами. У зв'язку з цим, до прийняття спеціалізованого закону про муніципальну поліцію щодо змісту якого відбуваються численні дискусії, варто на рівні підзаконних актів визначити механізм прозорого фінансування та іншої організаційної підтримки місцевою владою утворень забезпечення правопорядку типу муніципальних варт та громадських формувань. Повноваження таких формувань щодо здійснення патрулювання, взаємодії з поліцією, складання протоколів про адміністративні правопорушення, здійснення допустимих правообмежень щодо припинення правопорушень та збереження доказів варто вже сьогодні конкретизувати порівняно з тим, як вони урегульовані у Законах України "Про місцеве самоврядування", "Про благоустрій населених пунктів", "Про охоронну діяльність" "Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону".

2. Надати можливість ОТГ фінансово стимулювати дільничного офіцера поліції за рішенням сесій та на підставі звітів про роботу та інших досліджень. Зазначене слід урегулювати порівняно з тим механізмом преміювання, що функціонує сьогодні. З цією метою, внести зміни до Бюджетного кодексу щодо можливості ОМС преміювання дільничних офіцерів поліції та закупівлі транспорту, необхідного для їх роботи.

3. Щодо кількості населення на одного дільничного офіцера поліції.

4. Місце роботи ДОП має бути в приміщенні в ОТГ "Поліцейська станція" або центр безпеки, а не в районних відділах поліції.

У природоохоронній сфері

Не дивлячись на децентралізацію у різних сферах, органи місцевого самоврядування не мають змоги особливо впливати на дотримання природоохоронного законодавства. Переважно, ця сфера контролю здійснюється органами влади регіонального рівня. Це призводить до того, що органи місцевого самоврядування не можуть особливо впливати на розташовані на території громади підприємства щодо зменшення шкоди навколишнього середовища, які ті завдають. Контроль ОМС може здійснюватись лише у межах дотримання умов благоустрою.

Рекомендація

1. Внести зміни до природоохоронного законодавства та Закону України "Про місцеве самоврядування" щодо посилення повноважень та відповідальності ОМС у сфері контролю та оцінки дотримання на території громади умов навколишнього природного середовища.

У сфері охорони здоров'я.

Досвід Дрогобича, Острога, Мостиська свідчить про проблеми із імплементацією реформ у сфері охорони здоров'я. "Проблеми із забезпеченням та розвитком медичної сфери у

Дрогобичі виникли з наступних причин. Реформа медицини, яку запроваджує уряд, впроваджується вкрай повільно і відповідно, головна ідея реформи, що кошти ходять за пацієнтом на разі не працює. За статистикою 2017 р. у медичних закладах Дрогобича проліковано 40% пацієнтів з інших міст, одночасно у медзакладах Львова частка пролікованих пацієнтів з Дрогобича становить всього 15%. Кошти за пролікованих пацієнтів з інших міст не були повернуті до бюджету міста. Ліжко-місця у закладах зайняті на 90 %, штат зменшувати не можна, бо не буде кому обслуговувати хворих. Однак, кошти не повертають, відповідно вже декілька років бракує коштів на зарплату працівникам. Відповідно у міському бюджеті резервні кошти спрямовують на оплату захищених статей бюджету, такі як зарплата та видатки на оплату енергоносіїв, а на розвиток та покращення умов перебування пацієнтів кошти виділяються за залишковим принципом".

Рекомендація

1. Впорядкувати умови укладення договорів між громадами та громадою й закладом вищого рівня, закладом у межах громади та Національною службою охорони здоров'я щодо отримання мешканців громад послуг охорони здоров'я вторинного рівня.

У сфері гідного рівня життя та місцевої інфраструктури

Громади, що приймають внутрішньо переміщених осіб намагаються створити певні умови для їх швидшої адаптації та інтеграції до місцевої спільноти. Разом з тим, значна частка соціальних програм на рівні громад містить лише окремі заходи на підтримку ВПО, не включаючи їх до загальної місцевої політики із подолання бідності. Наприклад, місцеві соціальні програми можуть містити заходи із надання адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам, що виглядає позитивно. Проте, ця ж Програма не враховує інтересів внутрішньо переміщених осіб пропонуючи такі заходи як: надання пільг на оплату комунальних послуг, оплата лікарських засобів окремим категоріям мешканців громади. Проте, якраз ВПО від останні заходів виключені, оскільки критерієм їх отримання є реєстрація місця проживання у громаді.

Рекомендації

1. Внести зміни до ЗУ "Про місцеве самоврядування", посиливши відповідальність ОМС за випадки необґрунтованих привілеїв та / чи обмежень під час формування та реалізації місцевих програм.

2. Органам місцевого самоврядування поширити здійснювані заходи місцевої політики із подолання бідності та надання соціальних послуг на внутрішньо переміщених осіб, що проживають у громаді. Кабінету Міністрів України розробити заходи підтримки ОМС на ці цілі.

У галузі транспортної інфраструктури

Одним із стратегічних викликів подолання бідності є неналежний доступ до системи послуг через недостатнє транспортне сполучення. На жаль, затверджена Урядом Стратегія подолання бідності на період до 2020 року наразі не пропонує відповіді на цей виклик. Разом з тим, досвід деяких ОТГ свідчить, що проблемою залишається сполучення між віддаленими селами та центром громади та між селами громади. Попередня транспортна система сфокусована на районному центрі так і залишилась чинною. Така ситуація, в тому числі є причиною зволікання ОТГ із перейманням послуг із районного рівня. Невелика кількість населення у віддалених селах громади та значна частка пільгових категорій, компенсацію видатків на перевезення яких ОТГ чи район не завжди можуть собі дозволити, призводить до зменшення попиту перевезень за окремими маршрутами.

Рекомендація

1. Внести зміни до ЗУ "Про автомобільний транспорт" щодо внесення до соціальних зобов'язань перевезення за окремими маршрутами. У Порядку проведення конкурсів на перевезення пасажирів передбачити норму щодо додавання соціального маршруту до найбільш прибуткових маршрутів у якості соціального зобов'язання перевізників.

У напрямі освіти та культури.

Приклад Львова, Рівного та інших великих міст є свідченням неналежного планування забудови місцевої території. Виражається це у нерівномірному розташуванні житлової забудови та навчальних закладів – дошкільні та загальноосвітні заклади.

Рекомендації

1. Внести до ЗУ "Про регулювання містобудівної діяльності" та ЗУ "Про місцеве самоврядування" необхідні зміни та доповнення щодо посилення відповідальності органів місцевого самоврядування та організацій, що здійснюють будівництво за невиконання інвестиційних зобов'язань у сфері наявності необхідної соціальної інфраструктури при житловій забудові.

Слід вітати здійснювані на національному рівні заходи із запровадження інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами. Разом з тим, їх реалізація на рівні громад може супроводжуватись низкою викликів. По-перше, формування інклюзивно-ресурсних центрів на території із населенням понад 6 000 може не співпадати із межами шкільного округу та межами ОТГ. Наслідком чого може стати обмеження послуг дітям з особливими освітніми потребами та навчальних закладах в окремих громадах. По-друге, задоволення освітніх потреб дітей з інвалідністю, інших груп, може потребувати значних витрат пов'язаних із створенням безперешкодного середовища у школі, наявності додаткових фахівців, які ОМС самостійно не спроможні оплатити. Разом з тим, навчання у закладах спеціальної освіти, зокрема інтернатних закладах на рівні регіону або іншої громади не потребуватиме жодних видатків від ОМС громади, мешканцем якої ця дитини є. Це призводить до втрати інтересу ОМС у навчанні дитини з особливими освітніми потребами за місцем проживання на інклюзивній формі.

Рекомендації

2. Кабінету Міністрів України переглянути територіальні умови створення Інклюзивно-ресурсних центрів, зробивши мінімальною його територією шкільний округ. Запровадити гнучкий графік роботи фахівців центрів.

3. Кабінету Міністрів України передбачити механізм "кошти ходять за дитиною" при фінансуванні з державного бюджету видатків на устаткування, засоби та / чи послуги спрямовані на задоволення особливих освітніх потреб дитини. Передбачити, що ці кошти надаватимуться або засновнику загальноосвітньої школи на створення умов для задоволення особливих освітніх потреб, або спеціальному закладу, де навчатиметься дитина. Розробити додаткові заходи фінансового заохочення громад запроваджувати інклюзивну форму навчання у закладах освіти на їх територіях.

У сфері соціальних гарантій

Рекомендація

1. Під час опрацювання у другому читанні ЗУ "Про соціальні послуг" виокремити повноваження громад та органів влади вищого рівня щодо надання соціальних послуг. Забезпечити введення мінімального набору коштів, які фінансуватимуться для конкретної особи / сім'ї, що перебувають у складних життєвих обставинах. Окрім оцінки потреб громади у соціальних послугах, покласти на громаду завдання із оцінки індивідуальних потреб в отриманні соціальних послуг особам / сім'я, що перебувають у складних життєвих обставинах.